
Transporthandlingsplan 2019-2022

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund

Transporter är en av Regionen Västmanlands mest betydelsefulla miljö- och klimatpåverkande aktiviteter, framför allt på grund av utsläppen av växthusgaser. Transporter ett av de fem målområden i Region Västmanlands Miljöprogram 2018–2022.

Miljöprogrammet tar avstamp i Agenda 2030¹, de nationella miljö kvalitetsmålen, klimatstrategi för Västmanland, intentionerna i regionens värdegrund och miljöpolicy. Det övergripande transportmålet i miljöprogrammet togs fram utifrån den nationella målsättningen om fossiloberoende fordonsflotta 2030² och Region Västmanlands miljöpolicy³. Målet baseras på vad regionen bör nå till 2022 med hänsyn till nationellt mål och vad som är möjligt utifrån befintlig fordonsflotta och gällande avtal.

Till miljöprogrammet finns en övergripande handlingsplan med åtgärder. Transporthandlingsplanen bryter ned ytterligare åtgärder som genomförs för att nå transportmålet i miljöprogrammet. Transporthandlingsplanen följs upp årligen i samband med årsredovisningen. Revidering av handlingsplanen sker vid väsentligt förändrade förutsättningar att genomföra planerade åtgärder.

1.2 Avgränsning

Transporthandlingsplanen omfattar regionens arbete med interna transporter och inkluderar tjänsteresor, interna varutransporter och medarbetarnas resor till och från arbetet (arbetsresor). Miljöprogrammet omfattar inte allmän kollektivtrafik⁴. Särskild kollektivtrafik omfattas av miljöprogrammet och åtgärder för särskild kollektivtrafik finns i handlingsplan för miljöprogrammet.

Transporthandlingsplanen inkluderar inte helikoptertransporter.

Region Västmanlands arbete med innovation, såsom digitalisering och automation, påverkar arbetet med minskad miljöpåverkan från transporter.

Transporthandlingsplanen inkluderar inte åtgärder som rör digitalisering och automation, men transporthandlingsplanen har ett starkt beroende till regionens digitaliseringsstrategi. På samma sätt skapar den regionala digitala agendan förutsättningar för digital transformation. I arbetet med digitalisering bör miljö- och klimateffekter åskådliggöras för att sammanlänka hållbarhetsarbetet.

1 Agenda 2030 är en agenda för förändring till ett hållbart samhälle.

2 Nrikes transporter, exklusive flyg, ska minska sina utsläpp med 70 procent till 2030 jämfört med 2010 års utsläppsnivå.

3 Miljöpolicy anger att regionen bidrar till en klimatneutral organisation som väljer fossilfria energislag och tar miljö- och klimathänsyn vid resor och transporter.

4 Miljömål för kollektivtrafik finns i Trafikförsörjningsprogrammet.

Transporthandlingsplan 2019-2022

1.3 Resurser

Genomförandet av transporthandlingsplanen sker inom befintlig budget.

Intern klimatkompensation för tjänsteresa

Intern klimatkompensation för tjänsteresa infördes 2018 med syfte att minska koldioxidutsläpp från resor i tjänsten. Det sker genom att välja teknik eller lösningar som leder till lägre koldioxidutsläpp. Tjänsteresor som ger hög klimatpåverkan, såsom flyg och bil, beläggs med en avgift som betalas in till klimatkontot. Förvaltningarna kan ansöka om medel från klimatkontot för att genomföra åtgärder som leder till att målen i miljöprogrammet uppfylls. Under 2018 har drygt 900 000 kr fördelats till klimatreducerande åtgärder.

1.4 Arbetet med transporthandlingsplanen

Alla förvaltningar samt Svealandstrafiken har deltagit i arbetet med att ta fram förslag till åtgärder som rör tjänsteresor och medarbetarnas resor till och från arbetet. För interna varutransporter har Verksamhets- och ledningsstöd och Hjälpmedelcentrum deltagit i arbetet. Hållbarhet och samhälle inom CRU har samordnat arbetet med transporthandlingsplanen.

1.5 Mål i miljöprogrammet

Miljöprogrammet anger det övergripande transportmålet: "Regionens klimatpåverkan från transporter ska vara maximalt 2115 ton år 2022".

Transportmålet inkluderar indikatorerna:

Programmets mål	Indikator	Målvärde ⁵	Nuläge ⁶
Regionens klimatpåverkan från transporter ska vara maximalt 2 115 ton CO ₂ år 2022.	Mängd CO ₂ -utsläpp för särskild kollektivtrafik ⁷	2018: 1734 2019: 1661 2020: 1588 2021: 1515 2022: 1440 ton CO ₂	1880 ton CO ₂
	Mängd CO ₂ -utsläpp för tjänsteresor med vägtransporter ⁸	2018: 707 2019: 653 2020: 599 2021: 545 2022: 489 ton CO ₂	815 ton CO ₂

5 Målvärdena är antagna av regionfullmäktige 2017-06-20

6 Värdena avser år 2016 om inget annat anges.

7 Inkluderar särskild kollektivtrafik och särskild skoltrafik.

8 Inkluderar resor med verksamhetsfordon, bilpoolsbilar, ambulanser och interna transporter (HMC, Transport). Inkluderar inte resor med "egen bil i tjänst".

Transporthandlingsplan 2019-2022

	Mängd CO ₂ -utsläpp för tjänsteresor med flyg	2018: 222 2019:212 2020:202 2021:192 2022:182 ton CO ₂	242 ton CO ₂
	Mängd CO ₂ -utsläpp för egen bil i tjänst	2018: 126 2019:103 2020: 80 2021: 57 2022: 34 ton CO ₂	172 ton CO ₂
	Andel kilometer med tåg av totalt antal kilometer för tjänsteresor (flyg, bil, tåg)	Öka	32 %
	Mängd CO ₂ -utsläpp per kilometer med ambulans	Minska	189 g CO ₂ /km
	Antal bokade Skype-möten per år ⁹	Öka	1809 möten
	CO ₂ -utsläpp per medarbetare för resor till och från jobbet.	Minska	Basår 2018

⁹ Möten bokade av regionen.

Transporthandlingsplan 2019-2022

2 ÅTGÄRDER

2.1 Åtgärder

Åtgärderna inkluderar verksamhetsstyrning, implementering av faktiska åtgärder och uppföljning. Åtgärderna omfattar:

- Hållbara transport och mobilitetslösningar prioriteras i verksamhetsutveckling, inköp samt vid ny-, om- och tillbyggnation.
- Säkra tekniska förutsättningar.

Åtgärd	Ansvar	Tid
Hållbara transport- och mobilitetslösningar prioriteras vid ny-, om- och tillbyggnation.	Projektledare för aktuellt projekt. Tillsätts när projekt planeras.	2019–2022
Hållbara transport- och mobilitetslösningar prioriteras för nya akutsjukhuset, VSV.	Programchef för nya akutsjukhuset.	2019–2022
Ställa och följa upp krav i upphandlingar för att nå transportmål och för att skapa hållbara transport- och mobilitetslösningar.	Inköp och CRU: Hållbarhet och samhälle i samverkan med berörda förvaltningar.	2019–2022
Undersöka möjlighet att använda kombinerad mobilitetstjänst ¹⁰ för tjänsteresor med syfte att minska administration och effektivisera genomförande av tjänsteresor.	CRU: Hållbarhet och samhälle.	2019
Revidera instruktion "Inköp fordon".	CRU: Hållbarhet och samhälle i samverkan med förvaltningar.	2019
Resursoptimera regionens fordonsflotta (inkluderar både val av fordon och att rätt bränsle tankas). Inkluderar att genomföra kommunikationsinsatser.	CRU: Hållbarhet och samhälle, VLS, i samverkan med förvaltningar.	2019–2022
Följ upp att rätt bränsle tankas i fordon.	CRU: Hållbarhet och samhälle, förvaltningarna.	2019–2022
Genomför uppföljande resvaneundersökning ¹¹ som rör tjänsteresor och medarbetarnas resor till och från arbetet.	CRU: Hållbarhet och samhälle i samverkan med Centrum för HR.	2021
Analysa utfall av resvaneundersökning för vidare åtgärder.	CRU: Hållbarhet och samhälle, centrum för HR, i samverkan med förvaltningar.	2019, 2021

¹⁰ Även kallad mobilitet som tjänst som ska realisera smarta tjänster som erbjuder transporter med bil, cykel och kollektivtrafik. Källa: Regeringens hemsida, sökord kombinerad mobilitet, 2018-10-22.

¹¹ Utifrån den resvaneundersökning som genomfördes våren 2018.

Transporthandlingsplan 2019-2022

Revidera riktlinje tjänsteresa för att optimera resor och förtydliga riktlinjen.	CRU: Hållbarhet och samhälle, centrum för HR, i samverkan med förvaltningar.	2019
Säkerställ förutsättningar för att enkelt kunna följa riktlinje tjänsteresa.	CRU: Hållbarhet och samhälle, centrum för HR, i samverkan med förvaltningar.	2019
Genomföra kommunikationsinsatser för reviderad riktlinje tjänsteresa.	CRU: Hållbarhet och samhälle, centrum för kommunikation, centrum för HR.	2019
Följ upp följsamheten till riktlinje tjänsteresa.	CRU/Hållbarhet och samhälle, alla förvaltningar.	2020
Möjliggör bokning av digitala biljetter för kollektivtrafik.	Regionkontoret i samverkan med alla förvaltningar.	2019
Genomföra kommunikationsinsatser om elbilar i bilpoolen och utvärdera användningen av elbilar i bilpoolen.	VLS.	2019
Utreda cykelpooler för tjänsteresor. ¹²	VLS i samverkan med CRU: Hållbarhet och samhälle.	2019–2022
Ta fram förslag på målstandard för oskyddade trafikanter. Identifiera gap utifrån beslutad målstandard och föreslå åtgärder för att nå målstandard.	VLS i samverkan med CRU: Hållbarhet och samhälle	2019–2022
Säkra att medarbetarnas synpunkter för hållbart resande förmedlas till rätt instans.	CRU: Hållbarhet och samhälle med berörda sakområden Infrastruktur inom CRU, KTF, VLS: Fastighet.	2019–2022
Verka för platsoberoende möteskultur.	Alla förvaltningar.	2019–2022
Utvärdera de publika laddpunkterna för elfordon vid VSV:s besöksparkering.	VLS.	2019
Ta fram förslag på vidare utveckling av laddinfra och elfordon för tjänstefordon samt möjlig utveckling av laddning av elfordon för besökare och för medarbetare.	CRU: Hållbarhet och samhälle samt VLS.	2019
Undersöka förutsättningar för ökad samverkan för transporter mellan VLS och HMC. I arbetet inkluderas även att se över lagerhållning och dess fördelning för att minska transportkilometer.	VLS och HMC.	2021
Fortsätta arbetet med optimering av transporter.	VLS.	2019–2022

¹² Medel från klimatkonto (intern klimatkompensation) bör kunna sökas till eventuell cykelpool.

Transporthandlingsplan 2019-2022

2.2 Effekter av åtgärderna

Åtgärderna i transporthandlingsplanen ska leda till att transportmål i miljöprogrammet uppnås, vilket innebär att sänka regionens koldioxidutsläpp från transporter. Därtill leder minskat bilresande till miljövinster i form av minskat buller och förbättrad luftkvalitet. Åtgärderna i transporthandlingsplanen bidrar även till andra effekter inom hållbar utveckling såsom sociala och ekonomiska effekter.

Effekter inom social hållbarhet är i form av hälsoeffekter genom åtgärder för ökad användning av cykel, både för tjänsteresor och medarbetarnas resor till och från arbetet. Ökad fysisk aktivitet i det dagliga resandet kan ge mycket stora hälsovinster. Utefter en studie inom EU skulle Örebro kommun, vid måluppfyllelse av kommunens trafikmål, kunna spara 44 liv årligen i rena hälsovinster och samhället göra en samhällsekonomisk vinst på 1,75 miljarder kronor.¹³

Initialt kan miljöbättre teknik innebära en ökad monetär kostnad. Utbyggnad av laddinfrastruktur kräver initialt en investering i laddinfrastruktur.

Genom följsamhet till riktlinje tjänsteresa bör användningen av digital teknik öka. Med färre fysiska transporter minskar kostnaden för fysiska transporter. Minskat nyttjande av bil genom övergång till cykel och kollektivtrafik kan minska resekostnaden.

3 REFERENS

Miljöprogram 2018–2022, beslutad av regionfullmäktige 2017-06-20, §78.

Handlingsplan Miljöprogram 2018–2022, beslutad av regionstyrelsen 2017-09-06.

¹³ Framtidens mobility management – från beteende till normförändring, Trivektor, 2018.